

Racibórz, dnia 24.01.2017 r.

**PANIE I PANOWIE RADNI
RADY MIASTA RACIBÓRZ**

Szanowni Państwo Radni,

W planie styczniowej sesji Rady Miasta Racibórz znajduje się punkt pt. „Działania Miasta Racibórz w zakresie ochrony powietrza”.

Ponieważ Raciborski Alarm Smogowy prowadzi od dwóch lat badania jakości powietrza na terenie Raciborza (przy pomocy certyfikowanego urządzenia badawczego: pyłomierza TSI Dust Truck II), a badania te są obecnie jedynym źródłem wiedzy na temat jego jakości – czujemy się w obowiązku przekazać Państwu wyniki tych badań, aby zakres posiadanej przez Państwa wiedzy w poruszanej sprawie był możliwie jak najszerszy i przede wszystkim - aktualny. Ponieważ nie zostaliśmy zaproszeni do udziału we wspomnianej sesji – korzystamy z możliwości przekazania posiadanych przez nas informacji w formie listu (otwartego).

Raport z najnowszych badań prowadzonych w grudniu 2016 i styczniu 2017 roku stanowi załącznik do niniejszego pisma. Choć badania te nie mogą być ze względów metodologicznych porównywane ze wskazaniami stacjonarnych stacji badawczych (znajdujących się np. w Rybniku, Wodzisławiu, Kędzierzynie czy Krakowie) – są jednak obiektywne i miarodajne. Zapoznając się z nimi - nie sposób nie zauważyć tego, iż sytuacja w Raciborzu może być porównywalna z najbardziej zanieczyszczonymi miejscowościami w Polsce. Zagrożenie zdrowia spowodowane skażeniem powietrza nie jest w Raciborzu ani teoretyczne, ani nieznaczne.

Przekazując na Państwa ręce wspomniany raport, pozwalamy sobie przekazać nasze uwagi oraz postulaty. Są to postulaty wypracowane przez ogólnopolskie porozumienie Polskich Alarmów Smogowych, sprowadzone przez nasz zespół do realiów Miasta Racibórz. Opracowując niniejsze pismo, kierujemy się wyłącznie troską o zdrowie: swoje, swoich rodzin, bliskich oraz wszystkich mieszkańców Miasta Racibórz. Ich wprowadzenie ma na celu z jednej strony poprawę jakości powietrza, którym wspólnie oddychamy, z drugiej zaś wypracowanie systemu ostrzegania mieszkańców i reagowania na zagrożenie w sytuacji, kiedy już ono występuje. Stoimy na stanowisku, że w obydwu tych zakresach dotychczasowe działania Miasta Racibórz są niewystarczające i wymagają zdecydowanej intensyfikacji.

Raciborski Alarm Smogowy apeluje o:

1. Wprowadzenie ambitnego programu likwidacji niskiej emisji na terenie Miasta Racibórz zakładającego:

a) likwidację w okresie 3 lat źródeł zanieczyszczenia powietrza zlokalizowanych w budynkach administracji publicznej oraz likwidację w okresie 5 lat źródeł zanieczyszczenia powietrza zlokalizowanych w budynkach znajdujących się w zasobach Miejskiego Zarządu Budynków,

b) systematyczne zwiększanie puli dotacji przeznaczanych na wymianę źródeł ciepła oraz termomodernizację w prywatnych gospodarstwach domowych w Raciborzu (w tym rozważenie możliwości dofinansowania niskoemisyjnych źródeł ciepła także w nowobudowanych domach/mieszkaniach),

c) szerokie udostępnienie mieszkańcom informacji o dostępnych dotacjach oraz prowadzenie „doradztwa ekologicznego” dla mieszkańców w zakresie modernizacji systemów grzewczych i uzyskiwania wsparcia finansowego na ten cel.

Zwracamy Państwa uwagę na fakt, iż wszystkie ambicje, plany i zamierzenia Rady Miasta Racibórz zyskują znaczenie dopiero w momencie, gdy są one przełożone na konkretne wydatki budżetowe. Prosimy o to, by podejmując decyzje o wydatkach oraz ustalając priorytety w konstruowaniu budżetu rocznego (w tym wypadku mówimy raczej o jego korektach) brali Państwo pod uwagę przede wszystkim to, jak wielu mieszkańców w sposób realny i bezpośredni skorzysta z danej inwestycji. Powietrze jest dobrem, z którego korzystają (i muszą korzystać) wszyscy mieszkańcy. Codziennie. Tymczasem niemalże wszystkie inne inwestycje służą zdecydowanie węższym grupom mieszkańców. Dotyczy to także inwestycji „pro-zdrowotnych” takich jak stadion, z którego korzystać będzie kilkadziesiąt lub kilkaset osób dziennie.

Zwracamy Państwa uwagę także na to, że kwestia stałego zanieczyszczenia powietrza poprzez zasoby MZB, głównie lokale socjalne opalane „kopciuchami” i piecami kaflowymi – nie może być postrzegana wyłącznie w kontekście tego co dzieje się i jak finansowane są czynsze w mieszkaniach socjalnych. Powietrzem tym oddychają bowiem wszyscy, a nie tylko lokatorzy wspomnianych mieszkań. Kamienice socjalne stoją w środku miasta i trują wszystkich, nie tylko ich lokatorów, którzy nie chcą albo nie są w stanie (ze względów ekonomicznych) dokonać niezbędnych inwestycji w ocieplenie budynku, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej oraz wymiany źródła ciepła.

2. Zainstalowanie w Raciborzu stacji pomiarowej mierzącej aktualne stężenie pyłów PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu, spełniającej standardy Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie monitorowania jakości powietrza oraz prowadzenie stałych pomiarów jakości powietrza.

Zwracamy Państwa uwagę na to, iż choć same badanie powietrza nie rozwiązuje problemu – to jednak spełnia rolę porównywalną do roli termometru w procesie diagnozowania i leczenia choroby. Włączenie stacji pomiarowej w strukturę WIOŚ – umożliwi śledzenie bieżącej sytuacji przez każdego mieszkańca posiadającego smartfon z prostą aplikacją. Badanie jakości powietrza umożliwia też prowadzenie sensownych działań ostonowych i ochronnych, prowadzonych np. przez sąsiednie samorządy z Rybnika czy Wodzisławia Śląskiego (o czym poniżej).

3. Regularne informowanie mieszkańców o zagrożeniach dla zdrowia i życia wynikających z nadmiernych przekroczeń zanieczyszczenia powietrza, w tym opracowanie procedur, których dotychczas służby Miasta Racibórz nie zdołały wypracować. Wśród najważniejszych procedur powinno znaleźć się:

- a) informowanie o stanie powietrza w szkołach i przedszkolach (codziennie rano) wraz z informacją jak mieszkańcy powinni się zachowywać w określonej sytuacji.
- b) zakaz prowadzenia zajęć lekcyjnych (w tym sportowych) na zewnątrz budynków szkolnych (w sytuacji przekroczenia norm jakości powietrza).
- c) odwoływanie odbywających się na zewnątrz imprez sportowych, zamykanie lodowiska etc.

O tym, że w Raciborzu brakuje jasno określonych procedur, które należy wprowadzać w sytuacji poważnego zagrożenia wskazuje ostatnia sytuacja z 7 stycznia. W tym dniu przekroczenia norm sięgały tysiąca procent. Urząd Miasta Racibórz z jednej strony informował o realnym zagrożeniu na swoich stronach internetowych zalecając nie wychodzenie z domu, a z drugiej organizował bieg na wolnym powietrzu, w którym udział brał m.in. prezydent Mirosław Lenk i jego zastępca Wojciech Krzyżek. Sytuacja taka nosi znamiona schizofrenii informacyjnej. Doprowadzając do takiej sytuacji Miasto Racibórz okazuje lekkomyślność i nieodpowiedzialność oraz daje oczywisty pretekst do oskarżeń o świadome narażanie uczestników biegu na niebezpieczeństwo. Brak procedur widoczny jest także w codziennej działalności szkół oraz Ośrodka Sportu i Rekreacji. W ostatnich tygodniach docierały do nas informacje, że w trakcie największego smogu nauczyciele wychodzili z dziećmi na

lodowisko. Było ono czynne także w ostatnim tygodniu, choć normy zanieczyszczenia powietrza były przekroczone o kilkaset procent (o czym ostrzegał zarówno WIOŚ, służby Powiatu Raciborskiego i Miasto Racibórz).

4. Zmobilizowanie Straży Miejskiej do prowadzenia systematycznych kontroli domowych źródeł ciepła i karania osób dopuszczających się spalania odpadów w tym prowadzenie regularnych niezapowiedzianych kontroli bez zgłoszeń od mieszkańców (minimum sto tygodniowo).

Tylko regularne, niezapowiedziane i przede wszystkim powszechne kontrole będą oddziaływać prewencyjnie i skutecznie zniechęcać osoby spalające odpady do zaprzestania tego procederu.

5. Prowadzenie innych działań wpływających na poprawę jakości powietrza, m.in. inwestowanie w rozbudowę sieci ciepłowniczej i gazowej, montaż elektrofiltrów w budynkach administracji publicznej, regularne czyszczenie ulic i stosowanie zamiatarek z polewaczkami usuwającymi pył (certyfikat PM10), edukowanie mieszkańców w zakresie szkodliwości smogu oraz możliwości jego ograniczania.

Szanowni Radni!

Zwracamy Państwu uwagę, iż to, że w Raciborzu powietrze jest bardzo mocno zanieczyszczone, nie jest tylko i wyłącznie kwestią zdrowia jego mieszkańców. Ma to także bezpośrednie przełożenie na ekonomię, gdyż trudno przekonać nowych mieszkańców do zamieszkania w mieście, w którym zaraz za zielonym liściem w logo kroczy niebezpieczeństwo narażania na ryzyko swojego zdrowia i życia. Czarny (od brudnego powietrza) PR z pewnością nie pomaga naszemu miastu także w budowie marki miasta atrakcyjnego turystycznie. Jednocześnie uczulamy Państwa na to, by nie ulegali państwo pokusie „zasłonięcia oczu” i „obejścia problemu” (Rada w Suchej Beskidzkiej doprowadziła do likwidacji stacji pomiarów, licząc na to, że brak świadomości zagrożenia – pomoże w napływie turystów, których badania mogłyby „wystraszyć”). Problem kwestii smogu należy rozwiązywać, a nie tuszować wyniki badań, złościć się na badaczy, czy bagatelizować istniejące zagrożenie.

Sytuacja w której znajduje się Miasto Racibórz jest wynikiem zaniedbań powstałych na przestrzeni bardzo wielu lat. Apelujemy dziś do Państwa o to, by jako radni poczuli się Państwo odpowiedzialni za tę kwestię w sposób bezpośredni. Często mamy do czynienia z sytuacją, w której Prezydent czy Burmistrz przerzuca się odpowiedzialnością z Radą Miasta i Gminy. Jednak proszę zwrócić uwagę, że Prezydent Miasta wykonuje zadania, które Wy – jako radni – uchwalacie. To Państwo zlecacie Prezydentowi wykonanie poszczególnych zadań i to Państwo macie prawo go z nich rozliczać. To Państwo mają możliwość i obowiązek uchwalania budżetu i jego bieżącego weryfikowania. To każdy z Państwa jest odpowiedzialny za zdrowie i życie mieszkańców Raciborza. Prosimy by nie uchylali się Państwo od tej odpowiedzialności, nie kwestionowali badań, nie odwracali głowy od problemu i nie usiłowali go bagatelizować. Oczekujemy, że zdecydujecie się Państwo na odważne kroki i uznacie kwestię zanieczyszczenia raciborskiego powietrza za kwestie PRIORYTETOWĄ, łącznie z budżetowymi tego konsekwencjami. Rozumiemy, że czystsze powietrze nie jest widoczne, nie da się nim pochwalić, ani się z nim sfotografować tak jak z innymi inwestycjami. To zrozumiałe, że politycy chcą inwestycji widocznych, namacalnych i szybkich. Powietrze takie nie jest. Ale ZDROWIE MIESZKAŃCÓW powinno być dla Państwa celem najwyższym. Mniemamy, iż już tak jest. Pora teraz wdrożyć w życie konkretne działania!

W imieniu Raciborskiego Alarmu Smogowego:

Piotr Dominiak

Zbigniew Wieczorek

Dawid Waćławczyk